

Kommissionens Grøn bog: En fremtidig havpolitik for EU: En europæisk vision for havene

Tak for invitationen:

Præsentation:

Mit navn er Ole Lundberg Larsen, kontorchef i Danmarks Fiskeriforening
Arbejdsområder: EU's fiskeripolitik - havdage, fiskeriregulering nationalt og div. økonomisk anliggende for fiskeriet – skat, erstatningsforhandlinger mv.

Den maritime grøn bog:

Til en start har Danmarks Fiskeriforening egentligt ikke tænkt, at Den Maritime Grøn bog skulle være et centralt anliggende for fiskeriet, men generelt finder Danmarks Fiskeriforening, at det er positivt, at der etableres et ”bredere (mere holistisk!)” grundlag for at vurdere havenes tilstand samt udvikle tilknyttede erhverv og områder.

I dag er der mange, der bruger havet og de gør det på mange måder. Der bygges vindmøller, der olie- og gasudvinding, transport/handel sker i stort omfang ad søvejen, havnene er - heldigvis - i rivende udvikling. Vi har også en stigende turisme i tilknytning til ved havet. Men vi ser også den modsatte udvikling – kystområder præget af afvandring og hvor man har svært ved at bevare det nødvendige befolkningsunderlag til at udvikle områderne. Kommissionen udsendte sidste sommer en Grønbogen om den fremtidige havpolitik for EU, der skal anvise løsninger på en række forhold, som har det til fælles at aktiviteten er nært forbundet med havet. Grønbogen spænder vidt – fra uddannelsesspørgsmål over lokale udviklingsgrupper (klynger) til international skibsfart – og fiskeri.

Lidt om fiskeriregulering og dens begrænsninger

Traditionelt har den væsentligste regulering af havets tilstand været baseret på fiskerireguleringen. Det vil sige, at for at opnå de mål forskellige myndigheder har/har haft for havets tilstand har der især været fokus på fiskeripolitikken – og det vil også sige, at i mange tilfælde har vi oplevet at havets tilstand er lig fiskebestandenes tilstand og fiskebestandenes tilstand

er afhængig af fiskeritrykket! Der er kun i begrænset omfang blevet sat fokus på andre forholds betydning for fiskebestandene, ligesom de kun i mindre omfang er sat fokus på andre forholds betydning for havets tilstand.

Man kunne ind i mellem få den opfattelse, at den væsentligste – måske eneste - mekanisme til at regulere havets tilstand har været/er fiskeripolitikken. Vi har i dag relativt veludbyggede mekanismer i fiskeripolitikken, og tilsvarende udbyggede overvågningssystemer. Der reguleres på kvoter, på indsats og redskaber, og i hvert fald de fleste fiskere har den opfattelse, at reguleringen er temmelig detaljeret. Fiskeripolitikken anvendes naturlig nok opnå de mål der er opstillet i den fælles fiskeripolitik og måske ind i mellem til at nå andre mål, som i mangel af bedre søges opnået med fiskeripolitikens virkemidler. Men fiskeripolitikken kan ikke løse alle havets problemer.

Som et dansk eksempel kan nævnes de problemer danske laksefiskere aktuelt er påført fordi laks over 6 kg i Østersøen åbenbart overskrider de tilladte grænser for indhold af dioxin. På den baggrund er det nødvendigt at pålægge fiskerne en række begrænsninger, som formentlig kommer til at betyde, at dette traditionelle Østersøfiskeri efter laks kommer til at forsvinde i nær fremtid. Det bliver vi som forbrugere kede af for der findes ikke nogen bedre laks, og fiskerne er naturligvis også kede af det. Men det er jo ikke fiskerne skyld! Og fiskerne kan heller ikke gøre noget ved situationen. Det er en række "udefra" kommende faktorer har resulteret i den forurening af dioxin i laks nu overstiger de fastsatte grænseværdier. Men fiskerne sidder tilbage med problemet. Her havde det været rart, hvis der havde været flere strenge at spille på.

Et andet eksempel kunne være en overvejelse om ikke det har betydning for havets tilstand at skarvbestanden i Danmark siden 1970 er steget fra ca. 300 par til nu over 40.000. Med et tilsvarende udvikling mange steder i Europa, kunne det måske være en væsentlig medvirkende årsag til at fx ålen ikke optræder så talrigt, som tidligere. Måske denne ændring i skarvbestanden haft større betydning for ålebestande end de relativt få fiskere, der er tilbage, som fisker efter ål. Alligevel bliver det nok fiskerne

der bliver reguleret først! I disse og mange andre situationer ville havet utvivlsomt være bedre stillet, hvis der havde været en bredere tilgang til problemet.

Miljøpåvirkninger og Fiskeressourcer

Man kan med en vis ret hævde, at Danmarks Fiskeriforening fik iværksat lille forundersøgelse til Kommissionens Grønbog om havpolitik tilbage i 2001, hvor vi var initiativtager til at få udarbejdet rapporten Miljøpåvirkninger og Fiskeressourcer. Her blev anlagt et lidt bredere synspunkt, med hensyn til at identificere forskellige påvirkningers betydning for fiskebestandene og fiskeriet – herunder klimaændringer, eutroficerende stoffer, miljøfremmede stoffer, habitatpåvirkninger, topprædatorer mv.

Derfor finder vi det også positivt, at der i Kommissionens grønne bog anlægges bredere synspunkter om havens tilstand. Der er god grund til i større omfang at få et samspil mellem informationer og konsekvenser af forskellige sektors anvendelse af havet. Med til anvendelse af havet hører jo også olieudslip, betydning af ballastvand der medbringer ”nye arter, og betydningen af forurening fra landbaserede erhverv. Hvis den maritime politik skal blive succesrig, er det dog vigtigt at huske, at for mange kokke fordærver maden”. Som grønnebogen er opbygget er det svært at afgøre, hvem der skal have ansvaret for at styre udviklingen. Det er endog meget vigtigt, at der ikke bliver for mange forskellige myndigheder til at regulere de samme forhold. Det nytter jo ikke, at man i fiskeripolitikken fastlægger rammer og vilkår for fiskeriet, og at der så efterfølgende kommer en række modsat rettede eller måske strammere og/eller anderledes restriktioner fra andre myndigheder. Vi vil håbe at det samlede regnestykke vil resultere i at fiskeriet vil få flere fordele end ulemper ud af en integreret politik.

Den usikkerhed der opstår flere steder i Grønnebogen angår primært sammenhængen mellem sektorerne – herunder fiskeriet, som ikke er særlig klar. Fiskeriet nævnes – naturligvis – flere steder, men oftest med det udgangspunkt at overfiskeri skal reduceres mv. Faktisk er rigtig mange fiskeriet i dag absolut bæredygtige. I det omfang der er behov for at

reducere fiskeritrykket på enkelte bestande, indeholder fiskeripolitikken som nævnt en række instrumenter. Det kan så altid diskuteres, hvordan disse muligheder er forvaltes. Hvordan skal de øvrige politikker supplere på disse punkter? Det er ikke let at gennemskue. Det er i hvert fald åbenbart at politikken ikke nødvendigvis bliver bedre fordi flere myndigheder indblandes - Tværtimod. Derimod er der god grund til at tro på at havets tilstand kan forbedres, hvis vi får bedre information om konsekvenserne af andre aktiviteter end fiskeri.

Danmarks Fiskeriforening håber, at en maritim politik kan bidrage med styrket viden om en række forhold der har betydning for havets tilstand, herunder fx klimaforandringer, forurening, betydning af predatorer mv., men også fiskebestandene. Det vil dog være ærgerligt, hvis vi blot får flere myndigheder, som vil "blande sig i", hvilke netmasker, fiskerne skal bruge.

Afslutning

Det ville være forfriskende, hvis politikere og myndigheder ikke "endnu engang kaster sig over fiskeripolitikens veje og vildveje i den tro man ad denne vej kan løse alle problemer på havet!

Det ville også være forfriskende, hvis vi kan etablere en havpolitik som dels kan supplere fiskeripolitikken, dels kan udvikle andre områder i den maritime sektor, og som også får den nødvendige tid til at virke

I forhold til problemet vedr. styring – en anbefaling med udgangspunkt i fiskeriets erfaringer: Indenfor de sidste par år er man i EU og herhjemme i stigende grad begyndt at inddrage de berørte interesser, herunder fiskerne, i udvikling af fiskeripolitikken. De foreløbige erfaringer af dette er positive, så derfor vil jeg slutte med en opfordring til at inddrage de berørte interesser fra starten når man går i gang med at udforske nye områder i den EU's fremtidige havpolitik. Der er masse af mennesker og organisationer, der er i besiddelse af stor viden på disse områder – brug den.

TAK.